

AIHT

Agencija za nadzor nad tržištem BiH
Агенција за надзор над тржиштем БиХ
Market Surveillance Agency of B&H

VODIČ

ZA GOSPODARSKE SUBJEKTE

2017

sa smjernicama za proizvodnju i stavljanje na tržište sigurnih proizvoda

Godina 2, broj 2, siječanj 2017. godine

IMPRESUM**Osnivač i nakladnik**

Agencija za nadzor nad tržištem
Bosne i Hercegovine

Za nakladnika

ravnatelj

mr.sc. Aleksandar Golijanin, dipl. ing. geol.

Glavni i odgovorni urednik

Mladen Batković, dipl. ing. stroj.

Članovi redakcije

mr.sc. Dražan Primorac, dipl. ing. prom.

mr.sc. Samir Bekto, dipl. ing. stroj.

Miće Drljo, dipl. ing. stroj.

Lidija Lovrić, dipl. ing. kem.

Danka Krajišnik, prof. eng. jezika

mr.sc. Gordana Krsmanović Kusmuk dipl. oec.

Edin Ćerimagić, dipl. ing. građ.

Grafičko oblikovanje

Agencija za nadzor nad tržištem
Bosne i Hercegovine

Naklada

100 primjeraka

Vodič izlazi jednom godišnje

Prilikom preuzimanja podataka iz ovog

UVOD	3
Ljestve za kućnu uporabu	4
Skateboardi	5
Romobili za djecu	6
Dječji krevetići	7
Laserski pokazivači	8
Posuđe za kuhanje pod tlakom	9
Ftalati u igračkama	10
Magnetske igračke	11
Dječje svjetiljke	12
Električne tave i pekači	13
Električna glačala	14
Električna kuhala	15
Produžni kabeli	16
Ručne električne brusilice	17
Motorne kosilice za travu	18
Kacige za bicikliste	19
Zaštitna/sigurnosna obuća	20
Zaštitne rukavice za mehaničke rizike	21
Termoizolacijski proizvodi za zgrade	22
Adhezivi/ljepila za pločice	23

UVOD

Poštovani čitatelji,

vodič za gospodarske subjekte sadrži smjernice za pomoć proizvođačima, ovlaštenim uvoznicima i distributerima u Bosni i Hercegovini prilikom ispunjavanja njihovih obveza iz postojećih propisa o sigurnosti neprehrambenih potrošačkih proizvoda i normi koji se primjenjuju u Bosni i Hercegovini.

Vodič daje uvid u aspekte sigurnosti na koje gospodarski subjekti trebaju obratiti pozornost i u kriterije koji se moraju ispuniti prilikom stavljanja određenih proizvoda na tržište naše države. Središte pozornosti je stavljeno na proizvode koji će biti predmet nadzora u 2017. godini. Određeni proizvodi su iz godine u godinu predmet nadzora, s obzirom na to da se kontinuirano nalaze u vrhu godišnje statistike nesigurnih proizvoda. Signal za ponavljanje nadzora pojedinih skupina proizvoda se javlja nakon sumiranja i analize rezultata nadzora iz prethodnih godina, uzimajući pri tome u obzir i ostale ključne čimbenike poput zastupljenosti proizvoda na tržištu Bosne i Hercegovine i informacija iz regionalnih i europskih sustava za obavješćivanje o opasnim proizvodima.

Najučinkovitiji način da nesigurni ili nesukladni proizvodi ne budu stavljeni na tržište Bosne i Hercegovine je da gospodarski subjekti prethodno obave adekvatne provjere sigurnosnih karakteristika proizvoda. Ovdje veliku ulogu ima jedinstvena i dosljedna primjena propisa iz područja sigurnosti proizvoda i svijest gospodarskih subjekata u Bosni i Hercegovini o njenom značaju. Podsjećamo da se tehnički zahtjevi za proizvode i moduli za različite faze postupka ocjenjivanja sukladnosti, kao i pravila za postavljanje i uporabu znakova sukladnosti, utvrđuju u tehničkom propisu ili odgovarajućoj normi. Proizvodi, za koje je to propisano, moraju biti označeni znakom sukladnosti. Proizvodi, koji nisu obuhvaćeni nijednim tehničkim propisom, ili su obuhvaćeni propisom, koji ne propisuje postavljanje znaka sukladnosti, ne smiju biti označeni znakom sukladnosti.

Nakon što se proizvodi stave na tržište Bosne i Hercegovine, sukladnost proizvoda s propisanim sigurnosnim zahtjevima se može postići učinkovitim radom tijela sustava nadzora nad tržištem, što neizostavno uključuje suradnju s gospodarskim subjektima.

Napominjemo da gospodarski subjekti imaju obvezu obavijestiti Agenciju za nadzor nad tržištem Bosne i Hercegovine ako znaju ili bi trebali znati da proizvod koji su stavili na tržište predstavlja rizik za potrošače i da nije sukladan zahtjevima za opću sigurnost, informirajući pri tome i o mjerama i radnjama koje su poduzeli kako bi se spriječio rizik za potrošače. Da bi se utvrdila razina rizika koju određeni proizvod predstavlja za sigurnost i zdravlje potrošača potrebno je obaviti postupak procjene rizika. Podsjećamo da je postupak procjene rizika opisan u smjernicama za gospodarske subjekte u BiH u okviru *Odluke o obliku i sadržaju obavijesti o opasnom proizvodu* („Službeni glasnik BiH”, br. 55/10).

Zaključujemo da je neophodna stalna suradnja gospodarskih subjekata i tijela nadzora, kako bi se osigurala visoka razina sigurnosti potrošača u Bosni i Hercegovini. Stoga, u cilju nastavka dobre administrativne prakse i unaprjeđenja suradnje s gospodarskom zajednicom u Bosni i Hercegovini objavljujemo novo izdanje Vodiča!

LJESTVE ZA KUĆNU UPORABU

RIZIK

Najčešći rizik kojem mogu biti izloženi korisnici prilikom uporabe ljestvi je rizik od ozljede, uslijed pada s ljestvi.

PРАВNI TEMELJ

Da bi se ljestve mogle staviti na tržište Bosne i Hercegovine one moraju biti sigurne sukladno **Zakonu o općoj sigurnosti proizvoda** („Službeni glasnik BiH“, broj 2/09).

PRIMJENJIVE NORME

Ljestve za kućnu uporabu se smatraju sigurnim ukoliko ispunjavaju sigurnosne zahtjeve propisane u sljedećim normama:

- **BAS EN 131-1:2016** Ljestve – Dio 1: Termini, tipovi i funkcionalne dimenzije
- **BAS EN 131-2+A1:2013** Ljestve – Dio 2: Zahtjevi, ispitivanja, obilježavanje
- **BAS EN 131-3:2012** Ljestve – Dio 3: Instrukcije za korisnika.

OBVEZE GOSPODARSKIH SUBJEKATA

Proizvođači, predstavnici proizvođača i uvoznici koji ljestve za kućnu uporabu stavljaju na tržište Bosne i Hercegovine, moraju osigurati da ljestve ispunjavaju sigurnosne zahtjeve koji se odnose na označavanje, za korisnike, funkcionalnost i konstrukciju.

NAJČEŠĆE NESUKLADNOSTI

Rezultati nadzora u 2016. godini pokazali su da niti jedan od 9 ispitanih modela ljestvi nije ispunjavao propisane sigurnosne zahtjeve. Od tog broja, 7 modela ljestvi (78%) je predstavljalo ozbiljan rizik za potrošače.

Primjeri najčešćih nesukladnosti na ljestvama prikazani su na slikama ispod:

- izmjerene funkcionalne dimenzije ljestvi nisu bile u skladu s dopuštenim vrijednostima

- tijekom laboratorijskih ispitivanja došlo je do

SKATEBOARDI

RIZIK

Najčešći rizik kojem su izložena djeca pri vožnji skateboarda je rizik od ozljede uslijed pada.

PRAVNI TEMELJ

Da bi se skateboardi mogli staviti na tržište Bosne i Hercegovine oni moraju biti sigurni sukladno **Zakonu o općoj sigurnosti proizvoda** („Službeni glasnik BiH“, broj 102/09).

PRIMJENJIVA NORMA

Skateboardi se smatraju sigurnim ukoliko ispunjavaju sigurnosne zahtjeve propisane u normi **BAS EN 13613:2012** Sportska oprema za koturanje - Skateboardi - Sigurnosni zahtjevi i ispitne metode.

Norma BAS EN 13613:2012 se primjenjuje na skateboarde koji su namijenjeni za jednu osobu i koji nemaju motorni pogon. Norma se ne primjenjuje na pojedinačne komponente skateboarda.

Skateboardi se dijele u dvije klase:

- klasa A: skateboardi koji su namijenjeni za korisnike mase od 20 kg do 100 kg
- klasa B: skateboardi koji su namijenjeni za korisnike mase od 20 kg do 50 kg.

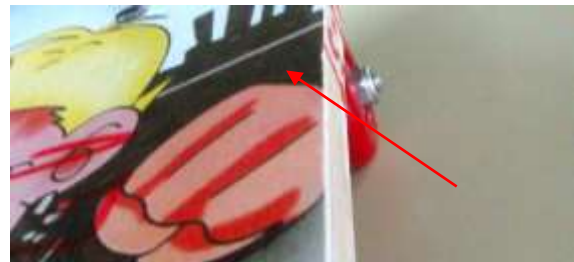
OBVEZE GOSPODARSKIH SUBJEKATA

Proizvođači, predstavnici proizvođača i uvoznici koji skateboarde stavljaju na tržište Bosne i Hercegovine, moraju osigurati da ti skateboardi ispunjavaju sigurnosne zahtjeve koji se odnose na označavanje, nacije koje navodi proizvođač i konstrukciju.

NAJČEŠĆE NESUKLADNOSTI

Kao rezultat provedbe projekata nadzora u 2015. i 2016. godini, utvrđeno je da niti jedan od deset ispitanih modela skateboarda (100%) nije ispunjavao propisane sigurnosne zahtjeve. Svi ispitani modeli su predstavljali ozbiljan rizik za potrošače. Primjeri

najčešćih nesukladnosti prikazani su na slikama ispod:

izbočine od glave vijaka na gornjoj površini daske
msa.info@annt.gov.ba

- gornja površina daske nije protuklizna

ROMOBILI ZA DJECU

RIZIK

Najčešći rizik kojem mogu biti izložena djeca pri vožnji romobila je rizik od ozljeda, uslijed pada s trotineta.

PRAVNI TEMELJ

Da bi se romobili za djecu mogli staviti na tržište Bosne i Hercegovine oni moraju biti sigurni sukladno **Zakonu o općoj sigurnosti proizvoda** („Službeni glasnik BiH“, broj 102/09).

PRIMJENJIVE NORME

Romobili za djecu se smatraju sigurnim ukoliko ispunjavaju sigurnosne zahtjeve propisane u normi **BAS EN 71-1:2015** - Dio 1 - Mehanička i fizička svojstva i normi **BAS EN 14619:2016** Sportska oprema za koturaljkanje - Romobili: Sigurnosni zahtjevi i metode ispitivanja.

Normom BAS EN 71-1 su obuhvaćene dvije skupine romobila za djecu:

romobili namijenjeni za djecu mase do 20 kg i romobili namijenjeni za djecu mase do 50 kg. Norma BAS EN 14619 se primjenjuje na romobile namijenjene za korisnike mase veće od 20 kg i manje od 100 kg koji se koriste za vožnju na javnim cestama i stazama.

OBVEZE GOSPODARSKIH SUBJEKATA

Proizvođači, predstavnici proizvođača i uvoznici koji romobile za djecu stavljaju na tržište Bosne i Hercegovine, moraju osigurati da ti romobili ispunjavaju sigurnosne zahtjeve koji se odnose na sigurnosna upozorenja, upute za uporabu i konstrukciju.

Upozorenja. Romobili za djecu i njihova ambalaža za pakiranje moraju, prema BAS EN 71-1, imati sljedeća upozorenja:

- “Upozorenje. Potrebno je nositi zaštitnu opremu. Ne koristiti u prometu. 20 kg max.” ili
- “Upozorenje. Potrebno je nositi zaštitnu opremu. Ne koristiti u prometu. 50 kg max.”

Upute za uporabu moraju biti priložene uz svaki romobil za djecu i moraju biti napisane na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini. Upute moraju sadržavati, prema BAS EN 71-1, sljedeće informacije:

- “Upozorenje. Potrebno je nositi zaštitnu opremu. Ne koristiti u prometu. 20 kg max. ili 50 kg max.” (u zavisnosti od maksimalne mase korisnika)
- informaciju kako sigurno sklopiti ili rasklopiti romobile na sklapanje
- informaciju da svi mehanizmi za zaključavanje moraju biti aktivirani
- informaciju da je opasno koristiti romobile na javnim cestama
- preporuku da se koristi zaštitna oprema kao što su kaciga, rukavice, štitnici za koljena i štitnici za lakat.

Sigurnosni zahtjevi koji se odnose na konstrukciju romobila za djecu se provjeravaju laboratorijskim ispitivanjem. Vizualnim putem se mogu provjeriti sljedeći sigurnosni zahtjevi:

- visina cijevi upravljača može se podesiti pomoću alata ili dva mehanizma za zaključavanje (glavnog i sekundarnog mehanizma)
- na romobilu mora biti najmanje jedna kočnica na zadnjem kotaču (ovaj zahtjev se odnosi na romobile namijenjene za djecu mase veće od 20 kg)
- promjer prednjeg kotača ili prednjih kotača mora biti minimalno 120 mm

DJEČJI KREVETIĆI

RIZIK

Najčešći rizici kojima mogu biti izložena djeca su rizici od ozljeda, uklještenja, gušenja i davljenja.

PРАВNI TEMELJ

Da bi se dječji krevetići mogli staviti na tržište Bosne i Hercegovine oni moraju biti sigurni sukladno **Zakonu o općoj sigurnosti proizvoda** („Službeni glasnik BiH“, broj 102/09).

PRIMJENJIVE NORME

Dječji krevetići smatraju se sigurnim ukoliko ispunjavaju sigurnosne zahtjeve propisane u slijedećim normama:

- **BAS EN 716-1+A1:2014** Namještaj – Dječji krevetići i sklopivi dječji krevetići za kućnu uporabu – Dio 1: Sigurnosni zahtjevi

- **BAS EN 716-2+A1:2014** Namještaj – Dječji krevetići i sklopivi dječji krevetići za kućnu uporabu – Dio 2: Zahtjevi za ispitivanje.

Navedene BAS norme se primjenjuju na dječje krevetiće i sklopive dječje krevetiće za kućnu uporabu čija je unutarnja dužina između 900 mm i 1400 mm.

OBVEZE GOSPODARSKIH SUBJEKATA

Proizvođači, predstavnici proizvođača i uvoznici koji dječje krevetiće stavljaju na tržište Bosne i Hercegovine, moraju osigurati da krevetići ispunjavaju sigurnosne zahtjeve koji se odnose na pakiranje, čaavanje, upute za uporabu i konstrukciju.

Označavanje. Na krevetiću moraju biti naznačene trajno, vidljivo i čitko sljedeće informacije:

- naziv, registrirani trgovački naziv ili registrirana trgovačka marka proizvođača ili distributera ili trgovine na malo s dodatnim podacima za identifikaciju proizvoda
- broj norme BAS EN 716-1+A1
- ukoliko madrac nije sastavni dio krevetića, mora postojati oznaka za maksimalnu debljinu madraca koji će se koristiti. Oznaka može biti u obliku teksta, istaknute oznake na krevetiću na odgovarajućoj visini npr. linija ili neki drugi način.

Plastična ambalaža za pakiranje, ukoliko se koristi, mora biti označena sljedećom informacijom: “Da bi se izbjegla opasnost od gušenja, držati ovu plastičnu ambalažu dalje od djece i dojenčadi”.

Uputa za uporabu mora biti priložena uz svaki krevetić i mora biti napisana na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini. Uputa mora sadržavati upozorenja: da se ne koristi otvoreni plamen ili drugi izvori topline u blizini krevetića, da se ne koristi krevetić ukoliko je neki dio oštećen, slomljen ili nedostaje, da se ne ostavlja ništa u krevetiću, da se ne ostavlja isti blizu drugog proizvoda koji bi mogao djetetu poslužiti kao oslonac za noge i da se ne koristi više od jednog madraca u krevetiću. Uputa mora sadržavati i druge informacije i izjave o pravilnoj montaži, uporabi i održavanju krevetića.

Sigurnosni zahtjevi koji se odnose na konstrukciju krevetića se provjeravaju laboratorijskim ispitivanjem. Vizualnim putem mogu se provjeriti sljedeći sigurnosni zahtjevi:

- ukoliko krevetić ima četiri kotačića, najmanje dva kotačića moraju se moći blokirati
- na unutarnjim stranama krevetića ne smiju se koristiti samoljepljive etikete i naljepnice
- na krevetiću mogu biti otvori i rupe manje od 7 mm i veće od 12 mm i dubine veće od 10 mm
- rastojanje između letvica na stranicama krevetića mora biti između 45 mm i 65 mm
- rastojanje između podnice i stranica krevetića mora biti manje od 25 mm
- rastojanje između letvica u podnici krevetića mora biti maksimalno 60 mm
- rastojanje između gornje strane podnice u najnižem položaju i gornjeg ruba mora biti ≥ 600 mm
- rastojanje između gornje strane podnice u najvišem položaju i gornjeg ruba mora biti ≥ 300 mm

LASERSKI POKAZIVAČI

RIZIK

Najčešći rizik kojem su izloženi korisnici je ozljeda oka.

PРАВNI TEMELJ

Da bi se laserski pokazivači mogli staviti na tržište Bosne i Hercegovine oni moraju biti sigurni u skladu s **Zakonom o općoj sigurnosti proizvoda** („Službeni glasnik BiH“, broj 102/09).

PRIMJENJIVA NORMA

Laserski pokazivači se smatraju sigurnim ukoliko ispunjavaju sve sigurnosne zahtjeve propisane u bosanskohercegovačkoj normi **BAS EN 60825-1:2016** Sigurnost laserskih proizvoda - Dio 1: Klasifikacija opreme i zahtjevi.

OBVEZE POSLOVNIH SUBJEKATA

Proizvođači, uvoznici i distributeri koji laserske pokazivače stavljaju na tržište Bosne i Hercegovine, moraju osigurati da oni ispunjavaju sigurnosne zahtjeve koji se odnose na označavanje i uputu za uporabu. Zbog rizika koji predstavljaju, laserski pokazivači iznad klase 2M ne smiju biti dostupni na tržištu u slobodnoj prodaji.

Svi laserski proizvodi, osim lasera Klase 1 moraju biti označeni **znakom upozorenja**.

Pored znaka upozorenja svi laserski proizvodi, u ovisnosti od klase kojoj pripadaju, moraju biti označeni sljedećim **znakovima obavijesti**:

LASERSKI PROIZVOD KLASE 1

LASERSKO ZRAČENJE
NE GLEDATI IZRAVNO OPTIČKIM
INSTRUMENTIMA

NEVIDLJIVO LASERSKO ZRAČENJE
SLIJEDI INSTRUKCIJE
LASERSKI PROIZVOD KLASE 1C

LASERSKO ZRAČENJE
NE ZAGLEDATI U LASERSKI ZRAK
LASERSKI PROIZVOD KLASE 2

LASERSKO ZRAČENJE
NE ZAGLEDATI U LASERSKI ZRAK ILI
NE GLEDATI IZRAVNO OPTIČKIM
INSTRUMENTIMA

LASERSKO ZRAČENJE
IZBJEGAVATI IZRAVNU
IZLOŽENOST OKA

LASERSKO ZRAČENJE
IZBJEGAVATI IZLOŽENOST
LASERSKOM ZRAKU

LASERSKO ZRAČENJE
IZBJEGAVATI IZLOŽENOST OKA ILI
KOŽE IZRAVNOM ILI RASUTOM
ZRAČENJU

Tekstovi obavijesti na ovim znakovima ne moraju biti identični navedenim i mogu biti zamijenjeni drugim koji imaju isto značenje.

Sve oznake moraju biti trajne, vidljive i čitke i tako postavljene da se mogu čitati bez izlaganja laserskom zračenju osim u slučaju lasera Klase 1.

Uputa za uporabu mora biti priložena uz svaki proizvod, napisana na jednom od jezika koji su u

POSUĐE ZA KUHANJE POD TLAKOM - EXPRESS LONCI

RIZIK

Najčešći rizici od express lonaca koji uzrokuju ozljede su:

- opekline uslijed nekontroliranog ili nepravilno usmjerenog ispuštanja pare i nekontroliranog izbacivanja sadržaja express lonca
- opekline uslijed kontakta s pregrijanim površinama
- mehaničke ozljede uslijed eksplozije express lonca.

PРАВNI TEMELJ

Da bi se express lonci mogli staviti na tržište Bosne i Hercegovine oni moraju biti sigurni u skladu s **Naredbom o opremi pod tlakom** („Službeni glasnik BiH“, broj 52/11).

PRIMJENJIVA NORMA

Express lonci se smatraju sigurnim ukoliko ispunjavaju sve sigurnosne zahtjeve propisane u bosanskohercegovačkoj normi **BAS EN 12778:2007+A1/AC:2007** Posuđe za kuhanje - Posuđe pod tlakom za uporabu u kućanstvu.

Ovom normom se definiraju termini, uspostavljaju zahtjevi u pogledu proizvodnje, sigurnosti i funkcionalnosti kao i odgovarajuća ispitivanja i utvrđuju podaci za označavanje, obilježavanje i upute za uporabu, za express lonce.

Norma se odnosi na prenosive express lonce za uporabu u kućanstvu, s bruto zapreminom do 25 l, s radnim tlakom većim od 4 kPa i manjim od 150 kPa, s integriranim ili neovisnim grijanjem.

OBVEZE GOSPODARSKIH SUBJEKATA

Proizvođači, uvoznici i distributeri koji ekspres lonce stavljaju na tržište Bosne i Hercegovine, moraju osigurati da ti proizvodi ispunjavaju sigurnosne zahtjeve koji se odnose na označavanje, uputu za uporabu i funkcionalnost.

Sljedeće oznake i informacije moraju biti trajno, vidljivo i čitko naznačene na express loncu :

- znak sukladnosti
- proizvođač
- identifikacija express lonca npr. tip, model, serijski broj
- godina proizvodnje
- najveći dozvoljeni tlak PS u bar ili kPa
- radni tlak u bar ili kPa
- volumen u litrama
- napon i snaga napajanja ukoliko se radi o express loncu s integriranim izvorom topline u V i W.

Uputa za uporabu mora biti priložena uz svaki proizvod i napisana na jednom od jezika koji su u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini. Uputa mora sadržavati sve potrebne informacije koje se odnose na identifikaciju proizvoda, opis, montažu, korištenje i održavanje.

Vizualnom kontrolom provjeriti postoji li na express loncu sigurnosni uređaj koji je neovisan od uređaja za regulaciju tlaka.

FTALATI U IGRAČKAMA

RIZIK

Ftalati mogu imati toksičan učinak na jetru, bubrege i reproduktivni sustav, te mogu djelovati kao endokrini disruptori.

PRAVNI TEMELJ

Dječje igračke u pogledu sadržaja ftalata moraju biti sukladne zahtjevima **Odluke o ograničavanju stavljanja na tržište igračaka i proizvoda za djecu koji sadrže ftalate** („Službeni glasnik BiH“, broj 04/10).

OBVEZE GOSPODARSKIH SUBJEKATA

Proizvođač/uvoznik je dužan na tržište BiH stavljati samo sigurne proizvode, a ukoliko je znao ili bi morao znati da proizvod koji je stavio na tržište za potrošače predstavlja rizik, dužan je o tome odmah obavijestiti Agenciju za nadzor nad tržištem BiH, poduzeti odgovarajuće radnje, uključujući povlačenje s tržišta takvih proizvoda, adekvatno i efikasno upozoravanje potrošača i povrat proizvoda od potrošača.

NAJČEŠĆE NESUKLADNOSTI

Tijekom provedbe projekta, s tržišta Bosne i Hercegovine, uzeto je 28 uzoraka igračaka različitih robnih marki za koje je izvršena laboratorijska analiza na 6 ftalata ¹DEHP, DBP, BBP, DINP, DIDP i DNOP. 17 uzoraka sadržalo je ftalate u koncentraciji većoj od 0,1% (m/m). Također svih 17 uzoraka sadržavalo je **DEHP**. Ovaj ftalat može imati štetan utjecaj na zdravlje djece i na razvoj reproduktivnih organa.

Tablica: Rezultati laboratorijske analize uzoraka igračaka na sadržaj ftalata u 2016. godini

Red. broj	Lutka	DEHP	DBP	BBP	DINP	DIDP	DNOP
1.	Dječja lutka „Baby doll“	4,07	-	-	-	2,87	-
2.	Dječja igračka „My little pony“	10,7	-	-	4,34	-	-
3.	Lutka „Cartoon Elsa“	3,65	-	-	2,71	-	0,26
4.	Dječja lutka barby „Yong“	11,19	-	-	-	-	-
5.	Pony konjić „My little pegas“	2,94	-	-	-	2,84	-
6.	Dječja igračka „Smart pony“	3,0	-	-	13,2	-	-
7.	Konjić s dodacima „My little pegasus“	3,22	-	-	-	-	-
8.	Girl Prettines Lovely - konjić	5,62	-	-	-	-	-
9.	Konjić - little pony	10,9	-	-	-	-	-
10.	Konjić „My little horse“	11,6	-	-	-	-	-
11.	Dječja igračka poni „Fashion horse“	13,7	-	-	-	-	-
12.	Dječja igračka, pony set „Cute little Pony“	1,02	7,38	-	-	-	-
13.	Dječja lutka, barbika „Smile Fashion Girl“	11,35	-	-	-	-	-
14.	Dječja lutka „Cherry“	6,38	-	-	-	-	-
15.	Dječja lutka „Surprised Fashion“	4,56	-	-	-	2,88	-
16.	Dječja lutka „Bella bestia“	9,24	-	-	-	-	-
17.	Dječja lutka „Happy Angel“	10,59	-	-	-	-	-

¹ DEHP: di-(2-etilheksil) ftalat; DBP: dibutil ftalat; BBP: benzil butil ftalat; DINP: diizononil ftalat; DIDP: diizodecil ftalat; DNOP: di-n-oktil ftalat.

MAGNETSKE IGRAČKE

RIZIK

Igračke s malim, snažnim magnetima smatraju se opasnim za ljudsko zdravlje ili sigurnost. Djeca mogu progutati magnetne i biti ozbiljno ozlijeđena. Te ozljede mogu dovesti do hitne operacije, cjeloživotnih zdravstvenih problema, pa čak i smrti.

PRAVNI TEMELJ

Igračka s magnetskim dijelovima mora biti obilježena u skladu s **Odlukom o sadržaju upozorenja kojim moraju biti obilježene igračke sa magnetnim dijelovima** („Službeni glasnik BiH“, broj 02/09).

„*Magnetska igračka*“ je igračka koja sadrži ili se sastoji od jednog ili više magneta ili od jednog ili više magnetskih dijelova koji se zbog oblika i veličine mogu progutati i dostupni su djeci.

„*Dostupno djetetu*“ znači lagano pričvršćeno ili je moguće da se, pod normalnim ili razumno predvidljivim uvjetima uporabe, odvoji od igračke, čak iako je prvobitno u igrački sadržano, umetnuto, ugrađeno ili omotano.

OBVEZE GOSPODARSKIH SUBJEKATA

Gospodarski subjekti moraju osigurati da su magnetske igračke koje su stavljene na tržište ili učinjene dostupnim na tržištu Bosne i Hercegovine obilježene upozorenjem sa sljedećim riječima:

- a) „Upozorenje! Ova igračka sadrži magnetne ili magnetske dijelove. Magneti, koji se međusobno spoje ili se spoje s metalnim predmetom u ljudskom tijelu mogu izazvati ozbiljne ili smrtne ozljede. Ukoliko je dijete progutalo ili inhaliralo magnetne, odmah potražite medicinsku pomoć“, ili
- b) s jednako lako razumljivim riječima koje jasno prenose isto značenje.

Upozorenje mora biti na jednom od službenih jezika Bosne i Hercegovine, te jasno vidljivo i čitljivo, vidno uočljivo na pakiranju, ili drugačije učvršćeno na magnetsku igračku, na način da ga potrošač pri kupnji vidi.

Detaljniji uvjeti za magnetne u igračkama i detalji o načinu obilježavanja i ispitivanja mogu se naći u normi BAS EN 71-1:2015.

DJEČJE SVJETILJKE

RIZIK

Tri najčešća rizika kojem su izloženi korisnici su strujni udar, požar i opekline.

PRAVNI TEMELJ

Dječje svjetiljke spadaju u električnu opremu i prema **Naredbi o električnoj opremi namijenjenoj za uporabu unutar određenih naponskih granica** („Službeni glasnik BiH“, broj 98/09) mogu se staviti na tržište samo ako ne ugrožavaju sigurnost ljudi, domaćih životinja i imovine.

PRIMJENJIVE NORME

Pretpostavlja se da dječje svjetiljke ne ugrožavaju zdravlje i sigurnost ako ispunjavaju sigurnosne zahtjeve propisane u bosanskohercegovačkim normama **BAS EN 60598-1:2010 + A11:2010** i **BAS EN 60598-2-10:2007**.

OBVEZE GOSPODARSKIH SUBJEKATA

Proizvođači, uvoznici i distributeri koji stavljaju dječje svjetiljke na tržište BiH, moraju osigurati da te svjetiljke ispunjavaju sigurnosne zahtjeve koji se odnose na označavanje, uputu za korisnike, sigurnost i konstrukciju.

NAJČEŠĆE NESUKLADNOSTI

Rezultati nadzora u 2016. godini su pokazali da nijedan od 7 ispitanih modela dječjih svjetiljki nije ispunjavao propisane sigurnosne zahtjeve, te su za potrošače predstavljali ozbiljan rizik od požara i strujnog udara.

Najčešće nesukladnosti otkrivene na ispitanim modelima bile su:

- površina vodiča u manja od
- dostupnost dijelova pod

vrelih

poprečnog presjeka napojnom kabelu je minimalno dopuštene dijelova (žarulja) i naponom

- svjetiljka ne radni napon manji od 24 V.

posjeduje transformator koji snižava na dozvoljeni napon,

ELEKTRIČNE TAVE I PEKAČI

RIZIK

Tri najčešća rizika kojem su izloženi korisnici su strujni udar, požar i opekline.

PRAVNI TEMELJ

Električne tave i pekači spadaju u električnu opremu i prema **Naredbi o električnoj opremi namijenjenoj za uporabu unutar određenih naponskih granica** („Službeni glasnik BiH“, broj 98/09) mogu se staviti na tržište samo ako ne ugrožavaju sigurnost ljudi, domaćih životinja i imovine.

PRIMJENJIVE NORME

Pretpostavlja se da električne tave i pekači ne ugrožavaju zdravlje i sigurnost ako ispunjavaju sigurnosne zahtjeve propisane u bosanskohercegovačkim normama **BAS EN 60335-1:2013** i **BAS EN 60335-2-13:2012**.

OBVEZE GOSPODARSKIH SUBJEKATA

Proizvođači, uvoznici i distributeri koji stavljaju električne tave i pekače na tržište BiH, moraju osigurati da ti uređaji ispunjavaju sigurnosne zahtjeve koji se odnose na sljedeće aspekte:

- označavanje
- uputa za uporabu
- funkcionalne sigurnosne zahtjeve.

Električne tave i pekači moraju biti označeni trajno, vidljivo i čitko sa **sljedećim oznakama**:

- oznaka proizvođača ili njegove robne marke
- znak sukladnosti
- vrijednost naznačenog napona ili opsega napona u voltima (V)
- vrijednost snage uređaja (W)
- oznaka prirode napona (~) ili frekvencije uređaja (Hz)
- oznaka klase zaštite (ukoliko je različita od klase I) .

Uputa za uporabu električnih tava i pekača mora sadržavati najmanje sljedeće elemente koji suštinom zadovoljavaju sljedeće izjave:

- Prije čišćenja uređaja odvojite napojni kabel od uređaja preko igličnog priključka. Ne priključujte kabel na uređaj prije nego ga prethodno dobro osušite.
- Uređaj koristite samo s njegovim originalnim napojnim kabelom.
- Uputa za uporabu mora sadržavati podatke o čišćenju uređaja a posebno dijelova uređaja koji dolaze u kontakt s hranom i uljem.

Vizualnom kontrolom provjeriti karakteristične sigurnosne zahtjeve koji se odnose na funkcionalnost i konstrukciju uređaja:

- utikač i iglični kontakt moraju biti tako konstruirani da ostvaruju čvrstu vezu sa utičnicama
- na uređaju ne smiju biti dostupni dijelovi pod naponom
- spoj između napojnog kabela i utikača mora biti odgovarajuće učvršćen (tzv. "sidro")
- uređaj mora imati odgovarajuću mehaničku čvrstoću i stabilnost.

ELEKTRIČNA GLAČALA

RIZIK

Rizici kojima su izloženi korisnici prilikom korištenja električnih glačala su rizik od strujnog udara i rizik od požara.

PРАВNI TEMELJ

Na tržište Bosne i Hercegovine mogu se staviti samo električna glačala koja ispunjavaju zahtjeve **Naredbe o električnoj opremi namijenjenoj za uporabu unutar određenih naponskih granica** („Službeni glasnik BiH“, broj 98/09).

PRIMJENJIVE NORME

Električna glačala se smatraju sigurnim ukoliko ispunjavaju zahtjeve norme: **BAS EN 60335-1:2013 + A11:2015** Kućanski i slični električni uređaji - Sigurnost – Dio 1: Opći zahtjevi i **BAS EN 60335-2-3:2007 + A1:2007+A2:2010+A11:2012** Kućanski i slični električni uređaji - Sigurnost - Dio 2-3: Posebni zahtjevi za električna glačala.

OBVEZE GOSPODARSKIH SUBJEKATA

Proizvođači, uvoznici i distributeri koji stavljaju električna glačala na tržište BiH, moraju osigurati da ta glačala ispunjavaju sigurnosne zahtjeve koji se odnose na označavanje, uputa za uporabu i funkcionalnost.

Sljedeće oznake i informacije moraju biti trajno, vidljivo i čitko naznačene na glačalu:

- oznaka proizvođača ili njegove robne marke
- oznaka modela ili tipa uređaja
- znak sukladnosti
- vrijednost naznačenog napona ili raspona napona u voltima (V)
- oznaka prirode napona (~) ili frekvencije uređaja u hercima (Hz)
- vrijednost snage uređaja u vatima (W)
- oznaka klase zaštite.

Uputa za uporabu mora biti priložena uz svako glačalo i napisana na jednom od jezika koji su u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini i treba da sadrži najmanje sljedeće dijelove teksta:

- Glačalo mogu koristiti djeca starija od 8 godina i osobe sa smanjenim fizičkim ili mentalnim sposobnostima, te osobe bez iskustva i znanja, ako su pod nadzorom ili su upućeni da koriste glačalo na siguran način i razumiju opasnosti koje uključuje korištenje glačala. Djeca se ne smiju igrati glačalom, niti smiju bez nadzora obavljati čišćenje i održavanje glačala.
- Ne ostavljajte glačalo bez nadzora kada je priključeno na izvor napajanja.
- Prije punjenja spremnika vodom isključite glačalo sa napajanja (za glačala sa spremnikom za vodu).
- Glačalo koristite na stabilnoj površini.
- Ako ostavljate glačalo na njegovom postolju uvjerite se da je podloga na kojoj ga ostavljate stabilna.
- Ne koristite glačalo ako vam je ispalo tako da su vidljivi znaci oštećenja ili ako iz njega curi voda.

Sigurnosni zahtjevi koji se odnose na funkcionalnost glačala se provjeravaju laboratorijskim ispitivanjem. Vizualnom kontrolom mogu se provjeriti sljedeći zahtjevi:

- kontaktne igle utikača moraju biti fiksirane i paralelne tako da se ne mogu pomjeriti rukom iz osnovnog položaja
- mjesto spoja napojnog kabela i utikača s jedne, te kabela i glačala s druge strane mora imati odgovarajuću izvedbu, tj. učvršćeno na odgovarajući način (tzv. "sidro")
- na glačalu ne smiju postojati vidljiva fizička oštećenja
- glačalo mora imati postolje koje omogućuje sigurno ostavljanje na stabilnu površinu.

ELEKTRIČNA KUHALA

RIZIK

Rizici kojima su izloženi korisnici prilikom korištenja električnih kuhala su rizik od strujnog udara i rizik od požara.

PРАВNI TEMELJ

Na tržište Bosne i Hercegovine mogu se staviti samo električna kuhala koja ispunjavaju zahtjeve **Naredbe o električnoj opremi namijenjenoj za uporabu unutar određenih naponskih granica** („Službeni glasnik BiH”,

98/09).

PRIMJENJIVE NORME

Električna kuhala se smatraju sigurnim ukoliko ispunjavaju zahtjeve normi: **BAS EN 60335-1:2013 + A11:2015** Kućanski i slični električni uređaji – Sigurnost – Dio 1: Opći zahtjevi i **BAS EN 60335-2-9:2007 + A1:2007 + A2:2007 + A12:2009 + A13:2012** Kućanski i slični električni uređaji – Sigurnost – Dio 2-9: Posebni zahtjevi za roštilje, tostere i slične prijenosne uređaje za kuhanje.

OBVEZE GOSPODARSKIH SUBJEKATA

Proizvođači, uvoznici i distributeri koji stavljaju električna kuhala na tržište BiH, moraju osigurati da ta kuhala ispunjavaju sigurnosne zahtjeve koji se odnose na označavanje, uputu za uporabu i funkcionalnost.

Sljedeće oznake i informacije moraju biti trajno, vidljivo i čitko naznačene na kahalima:

- oznaka proizvođača ili njegove robne marke
- oznaka modela ili tipa uređaja
- znak sukladnosti
- vrijednost naznačenog napona ili raspona napona u voltima (V)
- oznaka prirode napona (~) ili frekvencije uređaja u hercima (Hz)
- vrijednost snage uređaja u vatima (W)
- oznaka klase zaštite.

Uputa za uporabu mora biti priložena uz svako kuhalo i napisana na jednom od jezika koji su u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini i treba sadržavati najmanje sljedeće dijelove teksta:

- Kuhala mogu koristiti djeca starija od 8 godina i osobe sa smanjenim fizičkim ili mentalnim sposobnostima, te osobe bez iskustva i znanja, ako su pod nadzorom ili su upućeni da koriste kuhalo na siguran način i razumiju opasnosti koje uključuje korištenje kuhala. Djeca se ne smiju igrati s kahalom. Djeca starija od 8 godina ne smiju bez nadzora obavljati čišćenje i održavanje kuhala.
- Ukoliko primijetite da je grijna ploča pukla ili je oštećena, isključite kuhalo iz napajanja da se zaštitite od strujnog udara.
- Kuhalo se ne smije uključivati i isključivati pomoću vanjskih tajmera ili odvojenog upravljačkog sustava.

Sigurnosni zahtjevi koji se odnose na funkcionalnost kuhala se provjeravaju laboratorijskim ispitivanjem. Vizualnom kontrolom mogu se provjeriti sljedeći zahtjevi:

- kontaktne igle utikača moraju biti fiksirane i paralelne tako da se ne mogu pomjeriti rukom iz osnovnog položaja
- mjesto spoja napojnog kabela i utikača s jedne, te kabela i kuhala s druge strane, mora imati odgovarajuću izvedbu, tj. učvršćeno na odgovarajući način (tzv. "sidro")

PRODUŽNI KABELI

RIZIK

Dva najčešća rizika kojem su izloženi korisnici su strujni udar i požar.

PРАВNI TEMELJ

Produžni kabeli spadaju u električnu opremu i prema **Naredbi o električnoj opremi namijenjenoj za uporabu unutar određenih naponskih granica** („Službeni glasnik BiH“, broj 98/09) mogu se staviti na tržište samo ako ne ugrožavaju sigurnost ljudi, domaćih životinja i imovine.

PRIMJENJIVE NORME

Pretpostavlja se da produžni kabeli ne ugrožavaju zdravlje i sigurnost ako ispunjavaju sigurnosne zahtjeve propisane u bosanskohercegovačkim normama **BAS IEC 60884-1:2011 + A1:2011 + A2:2014** i **BAS IEC 60884-2-7:2011 + A1:2014**.

OBVEZE GOSPODARSKIH SUBJEKATA

Proizvođači, uvoznici i distributeri koji stavljaju produžne kabele na tržište BiH, moraju osigurati da ti uređaji ispunjavaju sigurnosne zahtjeve koji se odnose na sljedeće aspekte:

- označavanje
- uputa za uporabu
- funkcionalne sigurnosne zahtjeve.

Produžni kabeli moraju biti označene trajno, vidljivo i čitljivo s najmanje **sljedećim oznakama**:

- oznaka proizvođača ili njegove robne marke
- znak sukladnosti
- poprečni presjek vodiča (na napojnom kabelu proizvoda)
- vrijednost naznačene struje u amperima (A) i vrijednost naznačenog napona u voltima (V)
- vrijednost maksimalne snage koja se smije priključiti na uređaj u vatima (W_{max})
- oznaka prirode napona (~)
- oznaka klase zaštite (ukoliko je različita od klase I) .

Uputa za uporabu mora biti napisana na jednom od službenih jezika u uporabi u Bosni i Hercegovini. Uputa mora sadržati sve detalje potrebne za sigurnu instalaciju, korištenje i održavanje proizvoda.

Vizualnom kontrolom provjeriti karakteristične sigurnosne zahtjeve koji se odnose na funkcionalnost i konstrukciju kabela:

- na uređaju ne smiju biti dostupni dijelovi pod naponom
- spoj između napojnog kabela i utikača, te kabela i kutije s utičnicama, mora biti odgovarajuće učvršćen (tzv. "sidro")
- utičnice produžnog kabela moraju imati "zatvarače"
- uređaj mora imati odgovarajuću mehaničku čvrstoću i stabilnost.

RUČNE ELEKTRIČNE BRUSILICE

RIZIK

Najčešće ozljede od ručne električne brusilice, pored nepažljivog rukovanja, nastaju uslijed strujnog udara i mehaničkih vrsta ozljeda na rukama, prstima, očima i licu.

PRAVNI TEMELJ

Da bi ručne električne brusilice mogle biti stavljene na tržište Bosne i Hercegovine moraju biti u skladu s **Naredbom o sigurnosti strojeva** („Službeni glasnik BiH“, broj 04/10).

PRIMJENJIVE NORME

Ručne električne brusilice se smatraju sigurnim ukoliko ispunjavaju sve sigurnosne zahtjeve propisane u BiH normama **BAS EN 60745-2-3:2012** Ručni alati s elektromotornim pogonom - Sigurnost - Dio 2-3: Posebni zahtjevi za glodalice, alate za poliranje i alate za pjeskarenje u obliku diska i **BAS EN 60745-1:2010** Ručni alati sa elektromotornim pogonom - Sigurnost - Dio 1: Opći zahtjevi. Ove norme definiraju sigurnosne i tehničke zahtjeve koje proizvođač mora ispuniti prilikom proizvodnje ovih strojeva.

OBVEZE GOSPODARSKIH SUBJEKATA

Proizvođači, uvoznici i distributeri koji ručne električne brusilice stavljaju na tržište BiH, moraju osigurati da strojevi ispunjavaju sigurnosne zahtjeve koji se odnose na označavanje, uputu za uporabu, sigurnosnu funkcionalnost i konstrukciju.

Električne brusilice **moraju biti označene jasno i neizbrisivo s minimalno sljedećim:**

- znak sukladnosti
- naziv (ili zaštitni znak) i adresa proizvođača (ovlaštenog zastupnika)
- oznaka modela, serije ili tip proizvoda
- godina proizvodnje i serijski broj, ako postoji
- naznačeni (nazivni) napon ili raspon napona u voltima (V)
- simbol prirode napona (~ ili a.c.) ili nazivna frekvencija (Hz)
- nazivna snaga u Watima (W) ili nazivna struja u Amperima (A)
- smjer rotacije osovine
- veličina navoja za osovinu s navojem
- maksimalni kapacitet brusilice u milimetrima
- oznaka IP broja ovisno od stupnja zaštite od prodora vlage
- oznaka klase II konstrukcije (samo za ručne električne brusilice klase II)
- oznaka brzine okretaja u praznom hodu u okretajima u minuti (o/min).

UPOZORENJA:

„Radi smanjenja rizika od ozljeda, korisnik mora pročitati uputu za uporabu“

„Uvijek koristi zaštitu za oči“

Uputa za uporabu i sigurnosna uputa moraju biti priložene uz svaku ručnu električnu brusilicu i napisane na jednom od jezika koji su u službenoj uporabi u BiH. Upute moraju sadržavati najmanje sljedeće informacije: ponovljene podatke kojima je stroj označen, izuzev serijskog broja, predviđenu uporabu stroja, upute za sigurno: stavljanje u pogon, korištenje, rukovanje, sastavljanje i rastavljanje, podešavanje i održavanje (servisiranje i popravak). Navedene upute obuhvaćaju i informacije i opća sigurnosna upozorenja koja se odnose na:

- sigurno radno područje
- električnu sigurnost
- osobnu sigurnost
- korištenje i održavanje
- servisiranje.

Sigurnosni zahtjevi koji se odnose na funkcionalnost i konstrukciju ručne električne brusilice se provjeravaju laboratorijskim ispitivanjem. Određeni sigurnosni zahtjevi kao što su: kontakt s pokretnim dijelovima i dijelovima pod naponom, postojanje odgovarajućeg štitnika na brusilici za brusni disk veći od 55 mm, postojanje najmanje dvije ručke na brusilici za brusni disk veći od 100

RUČNE MOTORNE KOSILICE ZA TRAVU

RIZIK

Najčešće ozljede od ručne motorne kosilice za travu nastaju uslijed nepažljivog rukovanja, nenamjenske uporabe i zapaljenja goriva kosilice. Mehaničke vrste ozljeda nastaju na rukama, nogama, prstima, očima i licu uslijed odbijenih objekata ili izravnog kontakta sa sječivom.

PРАВNI TEMELJ

Da bi se ručne motorne kosilice za travu mogle staviti na tržište Bosne i Hercegovine moraju biti u skladu s **Naredbom o sigurnosti strojeva** („Službeni glasnik BiH“, broj 04/10).

PRIMJENJIVE NORME

Ručne motorne kosilice za travu se smatraju sigurnim ukoliko ispunjavaju sve sigurnosne zahtjeve propisane u BiH normama **BAS EN ISO 5395-1:2014** Sigurnosni zahtjevi za kosačice travnjaka pogonjene motorom s unutarnjim izgaranjem - Dio 1: Terminologija i opća ispitivanja i **BAS EN ISO 5395-2:2014** Oprema za vrtlarstvo – Sigurnosni zahtjevi za kosačice travnjaka pogonjene motorom s unutarnjim izgaranjem - Dio 2: Ručno upravljane kosačice. Ove norme definiraju sigurnosne i tehničke zahtjeve koje proizvođač mora ispuniti prilikom proizvodnje ovih strojeva.

OBVEZE GOSPODARSKIH SUBJEKATA

Proizvođači, uvoznici i distributeri koji ručne motorne kosilice za travu stavljaju na tržište BiH, moraju osigurati da ti strojevi ispunjavaju sigurnosne zahtjeve koji se odnose na označavanje, uputu za uporabu, funkcionalnost i konstrukciju.

Ručne motorne kosilice za travu **moraju biti označene jasno i neizbrisivo s minimalno sljedećim:**

- znak sukladnosti
- naziv (ili zaštitni znak) i adresa proizvođača (ovlaštenog zastupnika)
- oznaka modela, serije ili tipa proizvoda
- godina proizvodnje i serijski broj
- informacijama o kontrolama stroja koje mogu dovesti do opasnosti kada rade (moraju biti označene ili tako postavljene da se ukaže jasno koji dio stroja kontroliraju)
- sječivo kosilice radi identifikacije mora imati oznaku broja dijela i proizvođača, uvoznika ili obavljača
- težina ručne motorne kosilice u kilogramima, s praznim spremnikom.

Uputa za uporabu mora biti priložena uz svaku ručnu motornu kosilicu za travu i napisana na jednom od jezika koji su u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini. Uputa mora sadržavati najmanje sljedeće informacije: ponovljene podatke kojima je stroj označen, izuzev serijskog broja, predviđenu uporabu stroja, listu osnovnih dijelova, upute za sigurno: stavljanje u pogon, korištenje, rukovanje, sastavljanje i rastavljanje, provjeru, podešavanje i održavanje (servisiranje i popravku), transport i smještaj stroja. Navedene upute obuhvaćaju informacije i opća sigurnosna upozorenja koja se odnose na:

- sigurno radno područje
- električnu sigurnost
- osobnu sigurnost
- korištenje i održavanje
- servisiranje.

Sigurnosni zahtjevi koji se odnose na funkcionalnost i konstrukciju kosilice se mogu provjeriti laboratorijskim ispitivanjem. Određeni sigurnosni zahtjevi kao što su: kontakt s pokretnim dijelovima i dijelovima pod naponom, štitnici reznog sječiva kosilice, oštri rubovi, vrhovi i kutovi, hvatajuće površine (ručke) i postojanje sigurnosnih dijelova se mogu provjeriti vizualnom kontrolom.

UPOZORENJA:

„Čitaj uputu za uporabu“

„Pazi da promatrači budu udaljeni“

„Čuvaj ruke i stopala daleko od sječiva“

KACIGE ZA BIKIKLISTE

 RIZIK

Najčešći rizik kojem su izloženi korisnici kaciga za bicikliste i korisnici skateboarda i koturaljki je rizik od ozljeda.

PРАВNI TEMELJ

Kacige za bicikliste i korisnike skateboarda i koturaljki, spadaju u II kategoriju osobne zaštitne opreme i prema **Naredbi o osobnoj zaštitnoj opremi** („Službeni glasnik BiH“, broj 75/10) mogu se staviti na tržište Bosne i Hercegovine ili u uporabu samo ako ne ugrožavaju zdravlje i sigurnost korisnika.

PRIMJENJIVA NORMA

Kacige za bicikliste i korisnike skateboarda i koturaljki ne ugrožavaju zdravlje i sigurnost korisnika ako ispunjavaju odredbe navedene u Aneksu II Naredbe o osobnoj zaštitnoj opremi i sigurnosne zahtjeve propisane u bosanskohercegovačkoj normi **BAS EN 1078+A1:2013**, kojom je preuzeta europska norma EN 1078+A1:2012.

OBVEZE GOSPODARSKIH SUBJEKATA

Proizvođači, uvoznici i distributeri koji kacige za bicikliste i korisnike skateboarda i koturaljki stavljaju na tržište BiH, moraju osigurati da kacige ispunjavaju sigurnosne zahtjeve koji se odnose na upozorenja i obvezne informacije na proizvodu, informacije za potrošače na pakiranju, uputu za uporabu i sigurnost.

Obvezne informacije na proizvodu: Svaka kaciga mora biti označena na takav način da su sljedeće informacije čitljive tijekom očekivanog vremena uporabe: oznaka modela biciklističke kacige, veličina ili rang veličina biciklističke kacige navodeći i obujam glave u centimetrima za koju je kaciga namijenjena, težina biciklističke kacige (prosječna masa u gramima), te godina i kvartal proizvodnje biciklističke kacige.

Obvezne informacije na proizvodu i pakiranju: Kaciga i pakiranje moraju biti označeni na takav način da su sljedeće informacije čitljive tijekom očekivanog vremena uporabe: broj norme BAS EN 1078+A1:2013 ili EN 1078+A1:2012, naziv ili zaštitni znak proizvođača, oznaka ili tekst: Kaciga za bicikliste, korisnike skateboarda ili koturaljki.

Upozorenje na proizvodu i pakiranju: Na proizvodu i pakiranju treba se nalaziti upozorenje istog ili sličnog sadržaja: Upozorenje! Ovu kacigu ne smiju koristiti djeca dok se penju ili rade druge aktivnosti kod kojih postoji rizik od davljenja/vješanja ako djeca ostanu zaglavljena s kacigom.

Uputa za uporabu mora biti priložena uz proizvod i napisana na jednom od jezika koji su u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini.

Sigurnosni zahtjevi za kacige se provjeravaju laboratorijskim ispitivanjem. Vizualnom kontrolom se mogu provjeriti karakteristični sigurnosni zahtjevi:

- traka za pričvršćenje kacige je dio sustava pozicioniranja i fiksiranja kacige na glavi korisnika i ne smije biti manja od 15 mm po širini
- sustav pozicioniranja i fiksiranja kacige na glavi korisnika mora biti opremljen uređajem za podešavanje i čuvanje zategnutosti u sustavu, koji mora biti tako projektiran da kopča nije pozicionirana na bradi korisnika
- svaka kaciga mora biti opremljena sustavom za otkopčavanje prilikom skidanja kacige, bez i s

ZAŠTITNA/SIGURNOSNA OBUĆA

RIZIK

Pored rizika od ozljeda najčešći rizik kojem su izloženi korisnici zaštitne/sigurnosne obuće je kemijski rizik zbog nedopuštenog sadržaja Cr(VI) u materijalu (koži) od kojeg je napravljena obuća.

PRAVNI TEMELJ

Zaštitna/sigurnosna obuća može spadati u II ili III kategoriju osobne zaštitne opreme i prema **Naredbi o osobnoj zaštitnoj opremi** („Službeni glasnik BiH“, broj 75/10) može se staviti na tržište Bosne i Hercegovine ili u uporabu samo ako ne ugrožava zdravlje i sigurnost korisnika.

PRIMJENJIVE NORME

Zaštitna/sigurnosna obuća ne ugrožava zdravlje i sigurnost korisnika ako ispunjava odredbe navedene u Aneksu II Naredbe o osobnoj zaštitnoj opremi i sigurnosne zahtjeve propisane u bosanskohercegovačkim normama **BAS EN ISO 20345:2012** i **BAS EN ISO 20346:2015**. Norma BAS EN ISO 20345:2012 Osobna zaštitna oprema - Sigurnosna obuća propisuje osnovne i dodatne zahtjeve, dizajn, konstrukciju, označavanje i prateće obavijesti za sigurnosnu obuću opremljenu sa zaštitnim kavicama. Norma BAS EN ISO 20346:2015 Osobna zaštitna oprema - Zaštitna obuća propisuje osnovne i dodatne zahtjeve, dizajn, konstrukciju, označavanje i prateće obavijesti za zaštitnu obuću opremljenu sa zaštitnim kavicama.

NAJČEŠĆE NESUKLADNOSTI

Rezultati nadzora zaštitne/sigurnosne obuće u 2016. godini pokazali su da od 8 ispitanih uzoraka 6 (75%) ne ispunjava propisane sigurnosne zahtjeve. Najčešće nesukladnosti identificirane prilikom nadzora zaštitne/sigurnosne obuće su:

Nedovoljna otpornost zaštitne kاپice: Zaštitne kاپice kod sigurnosne obuće trebaju pružati zaštitu od udara energije od najmanje 200 J i imati otpornost na pritisak pri tlaku od 15 kN. Zaštitne kاپice kod zaštitne obuće trebaju pružati zaštitu od udara energije od najmanje 100

J i imati otpornosti na pritisak pri tlaku od 10 kN.

Nepotpuno označavanje proizvoda: Svaki komad zaštitne/sigurnosne obuće, pored znaka sukladnosti, mora biti jasno i trajno označen (npr. utisnuto ili otisnuto) sa sljedećim podacima:

veličinom obuće, identifikacijskom oznakom proizvođača, proizvođačkom oznakom tipa obuće, godinom i, najmanje, kvartalom proizvodnje obuće, oznakom norme tj. BAS EN ISO 20345 ili BAS EN ISO 20346, simbolom/symbolima za otpornost na klizanje (SRA, SRB ili SRC) ili za ostale vrste zaštite (P, C, A, I, HI, itd.), koji odgovaraju predviđenoj zaštiti ili, gdje je primjenjivo, odgovarajućoj kategoriji (za sigurnosnu obuću: SB, S1, do S5, za zaštitnu obuću PB, P1, do P5).

Nisu kompletne obvezne informacije koje daje proizvođač uz proizvod: Uputa s obveznim informacijama mora biti priložena uz proizvod i napisana na jednom od jezika koji su u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini, kako bi se smanjile sve predvidive opasnosti koje su povezane s uporabom zaštitne/sigurnosne obuće.

ZAŠTITNE RUKAVICE ZA MEHANIČKE RIZIKE

RIZIK

Pored rizika od ozljeda najčešći rizik kojem su izloženi korisnici zaštitnih rukavica za mehaničke rizike je kemijski rizik zbog nedopuštenog sadržaja Cr(VI) u materijalu (koži) od kojeg su napravljene rukavice.

PRAVNI TEMELJ

Zaštitne rukavice za zaštitu od mehaničkih rizika spadaju u II kategoriju osobne zaštitne opreme i prema **Naredbi o osobnoj zaštitnoj opremi** („Službeni glasnik BiH“, broj 75/10) mogu se staviti na tržište Bosne i Hercegovine ili u uporabu samo ako ne ugrožavaju zdravlje i sigurnost korisnika.

PRIMJENJIVE NORME

Zaštitne rukavice za mehaničke rizike ne ugrožavaju zdravlje i sigurnost korisnika ako ispunjavaju odredbe navedene u Aneksu II Naredbe o osobnoj zaštitnoj opremi i sigurnosne zahtjeve propisane u bosanskohercegovačkim normama **BAS EN 420+A1:2011** - Zaštitne rukavice - Opći zahtjevi i metode ispitivanja i **BAS EN 388:2005** - Zaštitne rukavice za mehaničke rizike.

NAJČEŠĆE NESUKLADNOSTI

Rezultati nadzora zaštitnih rukavica za mehaničke rizike u 2016. godini pokazali su da od 13 kontroliranih modela 11 (85%) ne ispunjava propisane sigurnosne zahtjeve. Najčešće nesukladnosti identificirane prilikom nadzora zaštitnih rukavica za mehaničke rizike su:

Nedopušten sadržaj Cr(VI) u materijalu (koži) od kojeg su napravljene rukavice. Cr(VI) u kožnim zaštitnim rukavicama može izazvati jake alergijske reakcije.

Razina zaštite ne odgovara navedenom na proizvodu.

Četveroznamenasti broj koji označava razine zaštite ne odgovara stvarnoj zaštiti koju pružaju zaštitne rukavice za mehaničke rizike.

Nedostaju obvezne oznake na proizvodu. Svaka zaštitna rukavica za mehaničke rizike, pored znaka sukladnosti, mora biti jasno i trajno označena s: nazivom, trgovačkim znakom ili na drugi način (brendom) za identifikaciju proizvođača ili njegovog ovlaštenog zastupnika, oznakom modela zaštitne rukavice (komercijalno ime ili kod koji dopušta korisniku jasnu identifikaciju proizvoda), veličinom zaštitne rukavice, piktogramom za zaštitu od mehaničkih rizika, normom BAS EN 388 i četveroznamenastim brojem koji označava razine zaštite.

Nedostaje uputa s obveznim informacijama. Uputa u obliku priloženog dokumenta uz proizvod ili informacija na pakiranju, mora biti napisana na jednom od jezika u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini, te sadržavati minimalno pojašnjenje oznaka kojima su označene rukavice.

TERMOIZOLACIJSKI PROIZVODI ZA ZGRADE

RIZIK

Najčešći rizik koji se javlja kod ovih proizvoda je neispunjavanje odredbi kojima se dokazuje uporabljivost proizvoda, što može imati za posljedicu neispunjavanje bitnih zahtjeva za građevinu.

PRAVNI TEMELJ

Da bi se termoizolacijski proizvodi za zgrade od mineralne vune mogli staviti na tržište Bosne i Hercegovine oni moraju ispunjavati odredbe

Zakona o građevnim proizvodima u FBiH („Službene novine FBiH“, broj 78/09) i **Zakona o građevnim proizvodima u RS** („Službeni glasnik RS“ broj 5/12).

PRIMJENJIVA NORMA

BAS EN 13162+A1:2016 Termoizolacijski proizvodi za zgrade - Tvornički izrađeni proizvodi od mineralne vune (MW) - Specifikacija je norma koja specificira zahtjeve za tvornički proizvedene proizvode od mineralne vune, a koji se koriste za termičku izolaciju zgrada.

Ova norma opisuje značajke proizvoda i uključuje procedure za ispitivanje, ocjenu sukladnosti i označavanje proizvoda.

Proizvodi s izjavljenim toplinskim otporom manjim od 0,25 m²K/W ili izjavljenom toplinskom provodljivošću pri 10°C većom od 0,060 W/(mK) nisu obuhvaćeni ovom normom.

OBVEZE GOSPODARSKIH SUBJEKATA

Proizvođači, ovlaštteni zastupnici i uvoznici koji na tržište BiH stavljaju termoizolacijske proizvode za zgrade od mineralne vune, moraju osigurati sljedeće:

- da uz proizvode budu priloženi izjava i certifikat o sukladnosti za proizvode sa sustavom ocjenjivanja 1
- da proizvodi budu propisno označeni

uz proizvode budu priložene tehničke upute.

Proizvodi za termoizolaciju zgrada moraju biti označeni oznakom sukladnosti koja sadrži sljedeće:

- znak „E“ u Federaciji Bosne i Hercegovine i bez oznake ili znak „CE“ u Republici Srpskoj
- ime proizvođača
- sjedište proizvođača
- zadnja dva broja godine u kojoj je oznaka stavljena na proizvod
- evidencijski broj ovlaštene pravne osobe/tijela za ocjenu sukladnosti ili laboratorije/a ovlaštene/ih za ispitivanje (samo ako su sudjelovali u postupku ocjenjivanja sukladnosti)
- oznaka norme BAS EN 13162+A1:2016
- naziv proizvoda
- proizvođačeva identifikacijska oznaka građevnog proizvoda
- obavijest o svojstvima/karakteristikama proizvoda.

Tehničke upute moraju slijediti svaki građevni proizvod koji se isporučuje odnosno svako pojedinačno pakiranje. Sve informacije na proizvodu — pakiranju i u uputi moraju biti napisane na jednom od jezika koji su u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini. Tehničke upute moraju sadržavati podatke značajne za transport i uporabu proizvoda. Uz pisani tekst, tehničke upute radi lakšeg razumijevanja, mogu sadržavati nacрте i ilustracije.

Vizualnom kontrolom provjeriti postoje li fizička oštećenja ambalaže i proizvoda kao i jesu li

ADHEZIVI/LJEPILA ZA PLOČICE

RIZIK

Najčešći rizik koji se javlja kod ovih proizvoda je neispunjavanje odredbi kojima se dokazuje uporabljivost proizvoda, što može imati za posljedicu neispunjavanje bitnih zahtjeva za građevinu.

PРАВNI TEMELJ

Da bi se adhezivi/ljepila za pločice mogli staviti na tržište Bosne i Hercegovine oni moraju ispunjavati odredbe **Zakona o građevnim proizvodima u FBiH** („Službene novine FBiH“, broj 78/09) i **Zakona o građevnim proizvodima u RS** („Službeni glasnik RS“ broj 5/12).

PRIMJENJIVA NORMA

BAS EN 12004+A1:2013 Adhezivi/ljepila za pločice - zahtjevi, ocjena sukladnosti, klasifikacija i označavanje je norma koja specificira zahtjeve za ljepila za pločice, ocjenu sukladnosti, klasifikaciju i označavanje proizvoda. Ova norma daje stručne izraze koji se odnose na proizvode, radne metode, svojstva primjene i sl. za ljepila za keramičke pločice. Norma specificira zahtjeve za vrijednostima svojstava ljepila za keramičke pločice.

Ova norma ne daje kriterije niti preporuke za projektiranje ili postavljanje keramičkih pločica. Veza između karakteristika i radnih svojstava ljepila za pločice (suhi ili vlažni uvjeti, topla klima, brzo vezivanje, itd.) nije data u ovoj normi.

OBVEZE GOSPODARSKIH SUBJEKATA

Proizvođači, ovlašteni zastupnici i uvoznici koji na tržište BiH stavljaju adhezive/ljepila za pločice, moraju osigurati sljedeće:

- da uz proizvode bude priložena izjava o sukladnosti
- da proizvodi budu propisno označeni

uz proizvode budu priložene tehničke upute.

Adhezivi/ljepila za pločice moraju biti označeni oznakom sukladnosti koja sadrži sljedeće:

- znak „E“ u Federaciji Bosne i Hercegovine i bez oznake ili znak „CE“ u Republici Srpskoj
- ime proizvođača
- sjedište proizvođača
- zadnja dva broja godine u kojoj je oznaka stavljena na proizvod
- oznaka norme BAS EN 12004+A1:2013
- naziv proizvoda
- proizvođačeva identifikacijska oznaka građevnog proizvoda
- obavijest o svojstvima/karakteristikama proizvoda.

Tehničke upute moraju slijediti svaki građevni proizvod koji se isporučuje odnosno svako pojedinačno pakiranje. Sve informacije na proizvodu — pakiranju i u uputi moraju biti napisane na jednom od jezika koji su u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini. Tehničke upute moraju sadržavati podatke značajne za promet i uporabu proizvoda, zatim mora biti naveden rok do kada se taj proizvod može ugraditi, odnosno da taj rok nije ograničen. Uz pisani tekst, tehničke upute radi lakšeg razumijevanja mogu sadržavati nacрте i ilustracije.

Vizualnom kontrolom provjeriti postoje li fizička oštećenja ambalaže, je li ljepilo u praškastom stanju (bez grudica i grumenja), je li pakiranje proizvoda zatvoreno i suho kao i jesu li ispoštovane

PROIZVODI S OZBILJNIM RIZIKOM

Poradi izrazito loših rezultata, nadzor pojedinih skupina proizvoda koji su bili predmet nadzora u 2016. godini će se ponoviti i ove godine. U nastavku je dat pregled modela tih skupina proizvoda koji predstavljaju ozbiljan rizik za potrošače.

Ljestve
Damla Kodi 1000
Rizik od ozljeda

Ljestve
SM Jackson 2+1
Rizik od ozljeda

Ljestve
Sarayli 4+1
Rizik od ozljeda

Ljestve
WG 604-4, AI 3+1
Rizik od ozljeda

Kućne ljestve
D05D/03 2+1
Rizik od ozljeda

Ljestve
Casasteel 3+1
Rizik od ozljeda

Kućne ljestve
Elips 2+1
Rizik od ozljeda

PROIZVODI S OZBILJNIM RIZIKOM

Skateboard
Tempish Metropol
Rizik od ozljeda

Skateboard
No Fear JNR 40
Rizik od ozljeda

Skateboard
Skybord 325 K 128/15
Rizik od ozljeda

Skateboard
ST-2406/2406
Rizik od ozljeda

Skateboard
Smurfs
Rizik od ozljeda

Dječja svjetiljka
Tip nepoznat
Rizik od požara i

Dječja svjetiljka
YKC Marketing 1600
Rizik od požara i

Dječja svjetiljka
Tip nepoznat
Rizik od požara i

Dječja svjetiljka
Tip nepoznat
Rizik od požara i

Dječja svjetiljka
YKC Marketing 4200
Rizik od požara i

Dječja svjetiljka
Tip 14H20-274
Rizik od požara i

Dječja svjetiljka
Tip nepoznat
Rizik od požara i

PROIZVODI S OZBILJNIM RIZIKOM

Dječja igračka
Konjić s dodacima My little pegasus

Dječja igračka
Konjić My little horse
Kemijski rizik

Dječja igračka
Little pony
Kemijski rizik

Dječja igračka
Smart pony
Kemijski rizik

Dječja lutka
Bella bestia
Kemijski rizik

Dječja igračka
My little pony
Kemijski rizik

Dječja igračka
Konjić Girl Prettines Lovely
Kemijski rizik

Dječja lutka
Smile Fashion Girl

Dječja igračka
My little pegasus
Kemijski rizik

PROIZVODI S OZBILJNIM RIZIKOM

Dječja igračka
Pony set Cute little Pony
Kemijski rizik

Dječja lutka
Baby doll

Dječja igračka
Fashion horse

Dječja lutka
Cartoon Elsa
Kemijski rizik

Dječja lutka
Surprised Fashion
Kemijski rizik

Dječja lutka
Cherry
Kemijski rizik

Dječja lutka
Happy Angel
Kemijski rizik

Dječja lutka
Barby „Yong“
Kemijski rizik

Zaštitne rukavice
Kožna VS Ojačana
Kemijski rizik

Zaštitne rukavice
Simon Midi Voz 1312

Sigurnosna obuća
Safety Shoes 223430,
223431 223432

Zaštitna obuća
Rockrooster Bullet FC-007
Rizik od ozljeda

Agencija za nadzor nad tržištem Bosne i Hercegovine

Karađorđeva 8, 71123 Istočno Sarajevo

Tel.: 00 387 57 340 718 ■ Fax: 00 387 57 343 502 ■ E-mail: msa.info@annt.gov.ba
www.annt.gov.ba ■ www.facebook.com/ANNTBIH ■ www.twitter.com/ANNTBIH

ISSN 2490-2144

9 772490 214007